

РИНОК МЕБЛІВ У КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ РИНКУ СОЦІАЛЬНО КВАЗІЗНАЧУЩИХ ТОВАРІВ

<https://doi.org/>

© Петецькі Ігнаци, 2023

Встановлено, що меблева промисловість є важливою соціальноважливою у складі сукупності українських деревопереробних галузей економіки. Вона охоплює низку підприємств, які займаються як виробництвом, так і реалізацією меблів для задоволення і житлових, і комерційних потреб споживачів. Продукція меблевої галузі є популярною у споживачів при будь-яких економічних умовах, попит на неї залежить від умов життя та рівня доходів населення. У статті розглянуто основні тенденції розвитку даного ринку, визначено, що вітчизняним виробникам меблів необхідно вдосконалювати свою маркетингову політику, зокрема: розвивати цінові сегменти стандарт та напівлюкс, враховуючи обмежені кошти основних споживачів в умовах воєнного стану; оновлювати дизайн пропонуваніх меблів, особливу увагу приділяти стилям мінімалізм, лофт та хайтек; активніше використовувати Інтернет-рекламу, зокрема у соціальних мережах; пропонувати споживачам самостійно визначати параметри меблів онлайн (розміри, колір, використовувані матеріали та фурнітура тощо).

Ключові слова: ринок меблів, довоєнний період, виробництво меблів, експорт меблів, імпорт меблів, конкурентні переваги, маркетингова політика, соціальноважливі товари.

Постановка проблеми

Меблева промисловість є соціально важливою сферою у сукупності українських деревопереробних галузей економіки України. Потреба споживачів у меблях значною мірою залежить від умов їх життя та рівня доходів. Залежно від даних факторів ця потреба може посилюватися чи скорочуватися, проте вона повністю не зникає. Меблі українського виробництва є затребуваними на ринку та конкурентоспроможними порівняно з іншими споживчими товарами тривалого користування. Проте складні умови функціонування вимагають визначення перспектив подальшої діяльності суб'єктів господарювання на ньому.

Актуальні дослідження

Останніми довоєнними роками Україна постійно нарощувала виробництво та експорт меблів. При цьому галузь виробництва меблів України характеризується високим рівнем конкурентоспроможності у порівнянні з іншими галузями економіки, які виробляють та реалізують споживчі товари попереднього вибору. Проте на ринок меблів України, як і на ринки інших товарів, негативно вплинули умови воєнного стану. Вони обумовили скорочення попиту на меблі, зростання цін на сировину,

матеріали та відповідно і на готову продукцію, виникнення проблем з сировиною та постачальниками, пошкодження та навіть знищення низки підприємств-виробників та продавців меблів. Проте і у таких складних умовах українські виробники меблів експортують свої товари до майже 100 країн світу.

Загалом до важливих тенденцій розвитку меблевого ринку в Україні останнім часом належали: розвиток сегменту домашніх меблів; поява та активне зростання мультибрендових гіпермаркетів меблів, що дозволяють споживачам оглянути товари різних виробників; розвиток онлайн-продажів меблів. У напрямі адаптації до встановлених змін у середовищі свого функціонування виробники та продавці меблів повинні вносити зміни у свою маркетингову діяльність

Формування мети та завдань

Метою даної статі є аналіз сучасних тенденцій розвитку ринку меблів України, визначення перспектив маркетингової політики суб'єктів на ринку.

В процесі написання статті застосовано різні загальнонаукові та спеціальні методи дослідження. Зокрема дедуктивний, індуктивний методи використано для аналізування динаміки обсягів виробництва меблів в Україні протягом 2015-2021 рр. За допомогою економічного аналізу та порівняння здійснено аналізування динаміку обсягів експорту та імпорту деяких видів меблів в Україні протягом 2016-2021 рр. Графічний метод використано для наочного зображення результатів дослідження. Для теоретичних узагальнень і формування висновків використано абстрактно-логічний метод.

Аналіз останніх досліджень

Тенденції розвитку ринку меблів досліджували у своїх роботах низка вітчизняних науковців. Зокрема, Шевченко Г.С., Прокопович О.Р. [1] дослідили конкурентне середовище на ринку меблів України у 2005-2006 рр., його тенденції, діяльність окремих виробників на ньому, оцінили вплив окремих факторів на їх фінансові показники. Дослідженням ринку меблів протягом 2010-2015 рр. займалися Басій Н.Ф., Курилець А.І., Юрик Х.М. [2, с. 177-179]. З використанням методу авторегресії даними авторами подано прогноз місткості досліджуваного ринку. Особливості формування маркетингової збутової політики меблевих підприємств України, фактори їх маркетингового середовища досліджували Удод О.В. та Юдина Н.В. [3].

Аналіз наукових публікацій свідчить, що у ньому малодослідженими є сучасні тенденції розвитку меблевого ринку України, особливості маркетингової діяльності суб'єктів на ринку

Виклад основного матеріалу

Деревообробна промисловість України має високі темпи зростання у порівнянні з іншими галузями економіки. Через введені санкції щодо російських і білоруських виробників меблів для українських підприємств, що пропонують дерев'яні меблі, фанери, а також ДСП і МДФ з'являються нові можливості для збільшення експорту своїх товарів у країни Європи.

Меблева промисловість України охоплює низку підприємств, які займаються як виробництвом, так і реалізацією меблів для задоволення і житлових, і комерційних потреб споживачів. У сучасних умовах найбільш місткими є ринки меблів США (місткість даного ринку становить 240 млрд. дол. США), Китаю (82 млрд. дол. США), Німеччини (56 млрд. дол. США), Франції (27 млрд. дол. США) та Сполученого Королівства (23 млрд. дол. США). У 2022 р. місткість російського ринку меблів складала 17 млрд. дол. США, а українського - 1 млрд. дол. США [4]. При цьому у 2020 р. сумарна місткість ринку меблів у світі складала 510 млрд. дол. США і за прогнозами до 2027 р. вона мала досягнути майже 651 млрд. дол. США. Але ці прогнози можуть бути скоригованими через наслідки вторгнення росії в Україну. Вони обумовлюють підвищення цін на меблі, зменшення наявної сировини для їх виготовлення.

У табл. 1 подана інформація щодо обсягів виробництва меблів українськими виробниками протягом 2015-2021 рр.

Таблиця 1

Динаміка обсягів виробництва меблів в Україні протягом 2015-2021 рр.

Види	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Меблі для офісів металеві, тис. шт.	978,1	853,4	953,5	955	991,9	839,9	1703
Меблі для офісів дерев'яні, тис. шт.	376,3	494,7	650,3	623	794,8	787,1	589,5
Меблі кухонні, тис. шт.	854,4	1086	1308,9	1239,3	1635,2	1753,1	1822,8
Меблі для спалень дерев'яні, тис. шт.	706,2	591,6	750,3	673,8	686,6	767,3	953,5
Меблі для їдалень та віталень дерев'яні, тис. шт.	806,9	938,1	1451,7	1738	2034,7	2184,9	3245,8
Меблі дерев'яні інші, тис. шт.	479,7	514,2	615,1	696,3	803,2	795,2	1010,6

Джерело: [5]

Аналіз табл. 1 показує, що протягом останніх років українська меблева промисловість характеризувалася тенденцією до зростання. Проте у 2022 р. внаслідок повномасштабної агресії ситуація значно погіршилася. На рис. 1 наведена динаміка індексів виробництва меблів протягом 2012-2022 рр.

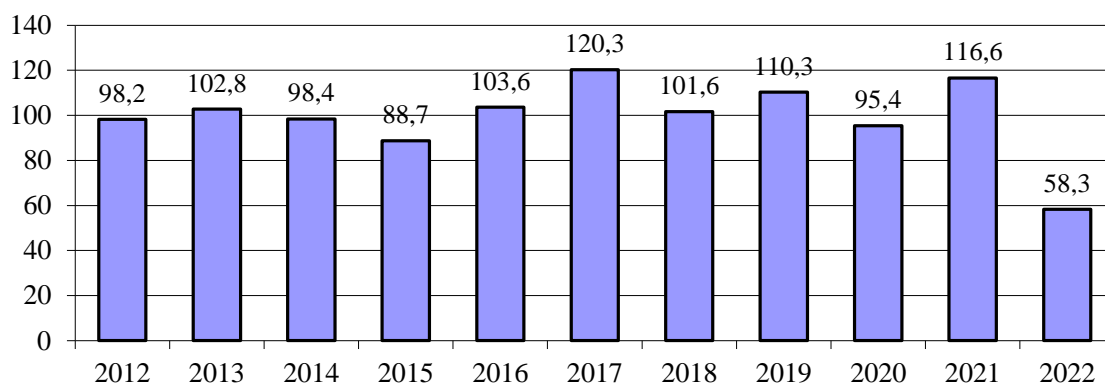

Рис. 1. Динаміка індексів виробництва меблів протягом 2012-2022 рр.

Джерело: [5]

У довоєнний період українська меблева промисловість через високий рівень конкурентоспроможності постійно збільшувала власний експортний потенціал [4]. Дана галузь економіки є забезпечує населення соціально важливими товарами – меблями, існування без яких є неможливим. нагадаємо, що соціально важливі товари - це товари або послуги, які мають велике соціальне значення і впливають на життя і добробут громадян та суспільства в цілому. Їх основним характеристичним аспектом є не тільки економічна вартість, але й соціальний вплив, який вони мають на якість життя людей і суспільства, а меблева галузь надає можливість забезпечувати населення всім необхідним в побуті.

У відповідності до інформації Української асоціації виробників меблів, на яку припадає частка до 60% усієї меблевої промисловості України, обсяги експорту у 2021 р. досягнули 1,05 млрд. дол. США, збільшившись на 40% порівняно з 2020 р.

У табл. 2 подана інформація щодо обсягів експорту та імпорту меблів в Україні протягом 2016-2021 рр.

Таблиця 2

Динаміка обсягів експорту та імпорту деяких видів меблів в Україні протягом 2016-2021 рр., тис. дол. США

Види		2016	2017	2018	2019	2020	2021
Меблі металеві для установ	Експорт	4445,8	3985,6	3824,0	3679,8	3878,9	5767,4
	Імпорт	2126,9	3164,6	3954,6	5072,6	3745,6	7036,9
Меблі дерев'яні для установ	Експорт	1947,7	2956,5	4546,3	6082,6	6450,7	12532,2
	Імпорт	1774,4	2650,0	3954,2	3694,5	2292,6	4539,7
Меблі дерев'яні для кухні	Експорт	11162,0	14204,2	17068,9	18583,0	12718,6	27577,7
	Імпорт	4156,4	4168,6	4127,9	4878,3	3453,5	6652,8
Меблі дерев'яні для спальень	Експорт	17277,3	26178,8	34029,3	43009,5	28343,6	63274,7
	Імпорт	4069,1	4000,6	4545,8	5443,9	4081,4	8250,5
Меблі дерев'яні інші	Експорт	46997,8	69140,3	92621,3	112219,8	82783,7	212162,4
	Імпорт	20790,3	21059,3	24358,6	28733,8	21234,9	46357,0

Джерело: [5]

Незважаючи на складні умови діяльності українські виробники меблів і у 2022 р. активно експортували свої товари [6]. Зокрема, величина експорту меблів у 2022 р. становила 806,6 млн. дол. США, що на 56,2 млн. дол. США більше за величину експорту меблів у 2020 р., коли спостерігалася пандемія Ковіду, але на 244,5 млн. дол. США менше за величину експорту меблів у 2021 р. Не дивлячись на існування відмови ІКЕА від подальшої співпраці з виробниками меблів з України та скороченням обсягів замовлень від компанії JYSK, середньорічний темп приросту величини експорту меблів України протягом 2016-2022 рр. становив 11,5%. У відповідності до інформації Державної митної служби України перша десятка країн, до яких Україна експортувала меблі у 2022 р. включала у себе Польщу (34,91% усієї величини експорту), Німеччину (17,37%), Данію (5,89%), Австрію (4,50%), Бельгію (4,04%), Румунію (3,23%), Велику Британію (2,59%), Францію (2,40%), Молдову (2,12%) і Нідерланди (1,83%). Протягом 2022 р. Україна експортувала меблі загалом до 99 країн світу (у довоєнний період у 120 країн світу).

У січні-лютому 2023 р. меблева промисловість України теж розвивалася. Величина експорту меблів за даний період збільшилася на 7% у порівнянні з аналогічним періодом 2022 р.

Меблева промисловість України у довоєнний період включала у себе понад 10000 невеликих і середніх компаній, а також понад 100000 працівників. Вона теж значно постраждала через вторгнення росії. Наслідками воєнних дій є зупинка виробничих процесів, суттєве порушення логістичних ланцюгів, а також нестача окремих видів сировини, втрати окремих виробничих потужностей у таких містах як м. Гостомель, м. Ірпінь, м. Чернігів, м. Харків, м. Суми.

Суттєві зрушення у діяльності меблевих компаній України останнім часом були обумовлені змінами у сфері поставок фанери. Близько 65% усієї фанери для виробничих процесів українських меблевих підприємств протягом 2021 р. поступало з Білорусії, що є основним союзником росії у війні проти України. Через відмову України від здійснення закупівель сировини у Білорусії, виробники меблів почали нарощувати поставки імпортової фанери з інших країн - Латвії, Естонії, Польщі тощо. Білорусія була і важливим постачальником паперу для виробництва деяких хімічних речовин, ДСП, МДФ і дуба. Ці матеріали сьогодні постачають в Україну з Румунії, Польщі, Австрії та Туреччини тощо.

Найбільш перспективними ринками у сфері експорту товарів з дерева для України є Німеччина, США та Польща. Найбільші можливості для збільшення експортних поставок товарів існують для США - проведення додаткового експорту товарів з дерева тут можливе на суму до 32 млн. дол. США.

До основних країн, з яких Україна імпортує меблі чи частини для них, відносять Китай і Польщу, Італію та Німеччину. У довоєнний період це була і Білорусія [7].

На українському ринку меблів наявні три групи основних виробників - великі підприємства, що серійно займаються виробництвом меблів, середні виробники, що функціонують на основі індивідуальних замовлень та мікропідприємства, зокрема невеликі виробники [8]. На ринку наявні і невеликі тіньові виробники. Значну частку на українському ринку займають такі компанії як "Енран", MERX, "Стерх", LIVES, "Гербор", "Кухні України" та "Екмі-меблі".

Важливими конкурентними перевагами, що можуть забезпечити подальший успіх діяльності меблевого підприємства на ринку є його імідж, товарний асортимент, відносно помірні ціни на меблі та кваліфікований персонал, якість реалізованих товарів та рівень сервісу (зокрема термін гарантії), пропозиція унікальних товарів, їх особливий дизайн, швидкість у прийнятті рішень щодо реагування на потреби споживачів, використання індивідуального підходу до поданих замовлень, активні маркетингові комунікації, врахування сучасних модних тенденцій, існування власної збутової мережі, що включає як традиційні магазини, так і електронну комерцію [9]. Невеликі виробники меблів займають меншу частку ринку, проте саме серед них розгортається найбільш гостра конкурентна боротьба [1, с. 111]. Це обумовлене тим, що вони є більш технологічно оснащеними сучасним деревообробним обладнанням, орієнтовані на використання високоякісної сировини (такої як дуб, бук та ясень), вони пропонують максимальний рівень сервісу та такі товари, які максимально адаптовані до індивідуальних замовлень споживачів, володіють висококваліфікованим персоналом та реалізують інноваційні маркетингові комунікації.

Ринок меблів України у довоєнний період характеризувався певними сезонними коливаннями попиту [3]. Зокрема він був найбільшим, розпочинаючи з вересня та тривав до середини весни. Найбільш прибутковий період для виробників та продавців меблів включав місяці листопада-січень. Саме до цих коливань попиту виробники та продавці меблів адаптували свою маркетингову діяльність.

На рис. 2 відображена динаміка роздрібного товарообігу меблями в Україні протягом 2012-2021 рр., що мала стійку тенденцію до зростання.

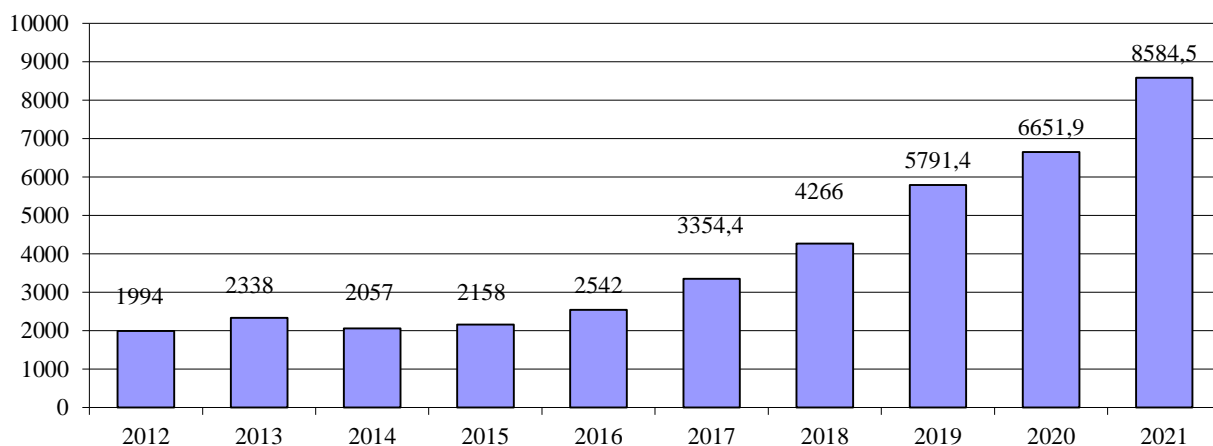

Рис. 2. Динаміка роздрібного товарообігу меблями в Україні, млн. грн.

Джерело: [5]

Останніми роками у продажу меблів зростає конкуренція між традиційною роздрібною торгівлею через магазини та Інтернет-торгівлею. Найбільш популярними українськими Інтернет-магазинами, у яких можна купити меблі, є "Дивани для нірвани", "Файні меблі", "Мебеліс" та "Дубок", "Софине", "Мебельок", "Табуретка".

До важливих тенденцій розвитку меблевого ринку в Україні останнім часом належали [8]: розвиток сегменту домашніх меблів; поява та активне зростання мультибрендових гіпермаркетів меблів, що дозволяють споживачам оглянути товари різних виробників; розвиток онлайн-продажів.

Враховуючи наведені тенденції, вітчизняним виробникам меблів необхідно вдосконалювати свою маркетингову політику, зокрема:

- розвивати цінові сегменти стандарт та напівлюкс, враховуючи обмежені кошти основних споживачів в умовах воєнного стану;
- оновлювати дизайн пропонованих меблів, особливу увагу приділяти стилям мінімалізм, лофт та хайтек;
- активніше використовувати Інтернет-рекламу, зокрема у соціальних мережах;
- пропонувати споживачам самостійно визначати параметри меблів онлайн (розміри, колір, використовувані матеріали та фурнітура тощо).

Висновки

Меблева галузь виробляє соціально квазізначущі товари та є популярною у споживачів при будь-яких економічних умовах. Попит на неї залежить від умов життя та рівня доходів населення. У 2022 р. місткість українського ринку меблів склала близько 1 млрд. дол. США. Останніми довоєнними роками Україна постійно нарощувала виробництво та експорт меблів. При цьому галузь виробництва меблів України характеризується високим рівнем конкурентоспроможності у порівнянні з іншими галузями економіки, які виробляють та реалізують споживчі товари попереднього вибору. Проте на ринок меблів України, як і на ринки інших товарів, негативно вплинули умови воєнного стану. Вони обумовили скорочення попиту на меблі, зростання цін на сировину, матеріали та відповідно цін на готову продукцію, виникнення проблем з сировиною та постачальниками, пошкодження та навіть знищення низки підприємств-виробників та продавців меблів. Загалом до важливих тенденцій розвитку меблевого ринку в Україні останнім часом належали: розвиток сегменту домашніх меблів; поява та активне зростання мультибрендових гіпермаркетів меблів, що дозволяють споживачам оглянути товари різних виробників; розвиток онлайн-продажів. У напрямі адаптації до встановлених змін у середовищі свого функціонування виробники та продавці меблів повинні вносити зміни у свою маркетингову діяльність.

Перспективи подальших досліджень

Перспективи подальших досліджень пов'язані з збиранням та аналізом первинної маркетингової інформації про попит на меблів в Україні в умовах воєнного стану.

Список літератури

1. Шевченко Г.С., Прокопович О.Р. Аналіз стану меблевого ринку як метод прийняття маркетингових рішень. *Науковий вісник*. 2008. Вип. 18.2. С. 110-113.
2. Басій Н.Ф., Курилець А.І., Юрик Х.М. Прогнозування продажу як елемент маркетингової орієнтації підприємств. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2011. Вип. 21.11. С. 175-180.
3. Удод О.В., Юдина Н.В. Вдосконалення збутової політики. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/47232362.pdf> (дата звернення: 16.07.2023).
4. Нові можливості для меблевої промисловості України. URL: <https://ukraineinvest.gov.ua/uk/news> (дата звернення: 14.07.2023).
5. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL : http://www.ukrstat.gov.ua (дата звернення: 16.07.2023).
6. Українські виробники меблів експортували продукції на \$806,6 млн. за 2022 рік – УАМ. URL : <https://interfax.com.ua/news/economic/886805.html> (дата звернення: 14.07.2023).
7. Аналітичний огляд ринку меблів України. URL : <https://uafm.com.ua/wp-content/uploads/2018/07/oglyad-rynku-mebliv-2018.pdf> (дата звернення: 14.07.2023).
8. Український ринок меблів. URL : http://kotly_opalennya.tilda.ws/page5143130.html (дата звернення: 15.07.2023).
9. Гілун Е.Ю. Розвиток та особливості конкурентної боротьби на ринку меблів України. URL : http://repository.hneu.edu.ua/bitstream/123456789/19588/1/%D0%93%D0%B8%D0%BB%D1%83%D0%BD_203.pdf (дата звернення: 16.07.2023).

References

1. Shevchenko G.S., Prokopovich O.R. (2008) Analysis of the state of the furniture market as a method of making marketing decisions. Scientific Bulletin. Issue 18.2. P. 110-113.
2. Basii N.F., Kurylets A.I., Yurik H.M. (2011) Sales forecasting as an element of marketing orientation of enterprises. Scientific bulletin of NLТУ of Ukraine. Issue 21.11. P. 175-180.
3. Udod O.V., Yudina N.V. Improvement of sales policy. Retrieved from: <https://core.ac.uk/download/pdf/47232362.pdf> (date accessed: 16/07/2023).
4. New opportunities for the furniture industry of Ukraine. Retrieved from: <https://ukraineinvest.gov.ua/uk/news> (access date: 07/14/2023).
5. Official website of the State Statistics Service of Ukraine. Retrieved from: [https:// http://www.ukrstat.gov.ua](https://http://www.ukrstat.gov.ua) (date of application: 16.07.2023).
6. Ukrainian furniture manufacturers exported products worth \$806.6 million in 2022 - UAM. Retrieved from: <https://interfax.com.ua/news/economic/886805.html> (access date: 07/14/2023).
7. Analytical review of the furniture market of Ukraine. Retrieved from: <https://uafm.com.ua/wp-content/uploads/2018/07/oglyad-rynku-mebliv-2018.pdf> (access date: 07/14/2023).
8. Ukrainian furniture market. Retrieved from: http://kotly_opalennya.tilda.ws/page5143130.html (access date: 07/15/2023).
9. Gilun E.Yu. Development and features of competition in the furniture market of Ukraine. Retrieved from: http://repository.hneu.edu.ua/bitstream/123456789/19588/1/%D0%93%D0%B8%D0%BB%D1%83%D0%BD_203.pdf (access date: 16.07. 2023).

Ignacy Petecki
Social Sciences Academy, Poland

THE FURNITURE MARKET IN THE CONTEXT OF THE DEVELOPMENT OF THE MARKET OF SOCIALLY QUASI-SIGNIFICANT GOODS

© *Ignacy Petecki, 2023*

It has been established that the furniture industry is a socially important part of the totality of Ukrainian wood-processing branches of the economy. It covers several enterprises that are engaged in both the production and sale of furniture to satisfy the residential and commercial needs of consumers. Products of the furniture industry are popular among consumers in any economic condition; the demand for them depends on the living conditions and income level of the population. In the last pre-war years, Ukraine constantly increased the production and export of furniture. At the same time, the Ukrainian furniture industry is characterized by a high level of competitiveness compared to other sectors of the economy that produce and sell pre-selected consumer goods. However, the furniture market in Ukraine, as well as the markets for other goods, were negatively affected by the conditions of martial law. They led to a decrease in demand for furniture, an increase in prices for raw materials and, accordingly, for finished products, the emergence of problems with raw materials and suppliers, damage, and even the destruction of several furniture manufacturers and sellers. However, even in such difficult conditions, Ukrainian furniture manufacturers export their goods to almost 100 countries around the world. In general, important trends in the development of the furniture market in Ukraine recently included: the development of the home furniture segment; the emergence and active growth of multi-brand furniture hypermarkets, which allow consumers to view goods from different manufacturers; and the development of online sales of furniture. To adapt to established changes in the environment of their operations, manufacturers and sellers of furniture must make changes in their marketing activities. Taking into account the above trends, it was determined that domestic furniture manufacturers need to improve their marketing policy, in particular: develop the standard and semi-luxury price segments, taking into account the limited funds of the main consumers in the conditions of martial law; update the design of the offered furniture, paying special attention to minimalism, loft, and hi-tech styles; more actively use Internet advertising, in particular in social networks; offer consumers the ability to independently determine furniture parameters online (size, color, used materials and accessories, etc.).

Keywords: furniture market, pre-war period, furniture production, furniture export, furniture import, competitive advantages, marketing policy, socially important goods.